

Høgskulen
på Vestlandet

«Orden i eige hus»

Historiefaglege, kulturelle og
forskningsmessige konsekvensar for
kjeldematerialet

Kontaktkonferansen,
Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane,
Sogndal 29. mai 2018

Oddmund L. Hoel
Fakultetet for økonomi og samfunnsvitskap
Stuðiestad Sogndal

Det var samingsles ardtale
a' arlja i emnd sit a' frist samslange.
Indf. Githun gjeve fra kapt
gjeve framlegg om at emnde ant ja 9
emdlane, 3 fra kvar komane, og med
gjevne sammane. Dette framlegget var
samingsles ardtale.

Ved oppe sigsting var dess
velle samingsles:

Fra Leflo:

1. Oddfinn Lars L. Githun,
m/paranann Anders Otten Molland.
2. Vardf. Helle Morkum,
m/paranann Olav Othick Alme
3. Fornstegreide. Sigmund Stigland,
m/paranann. Olis Franger.

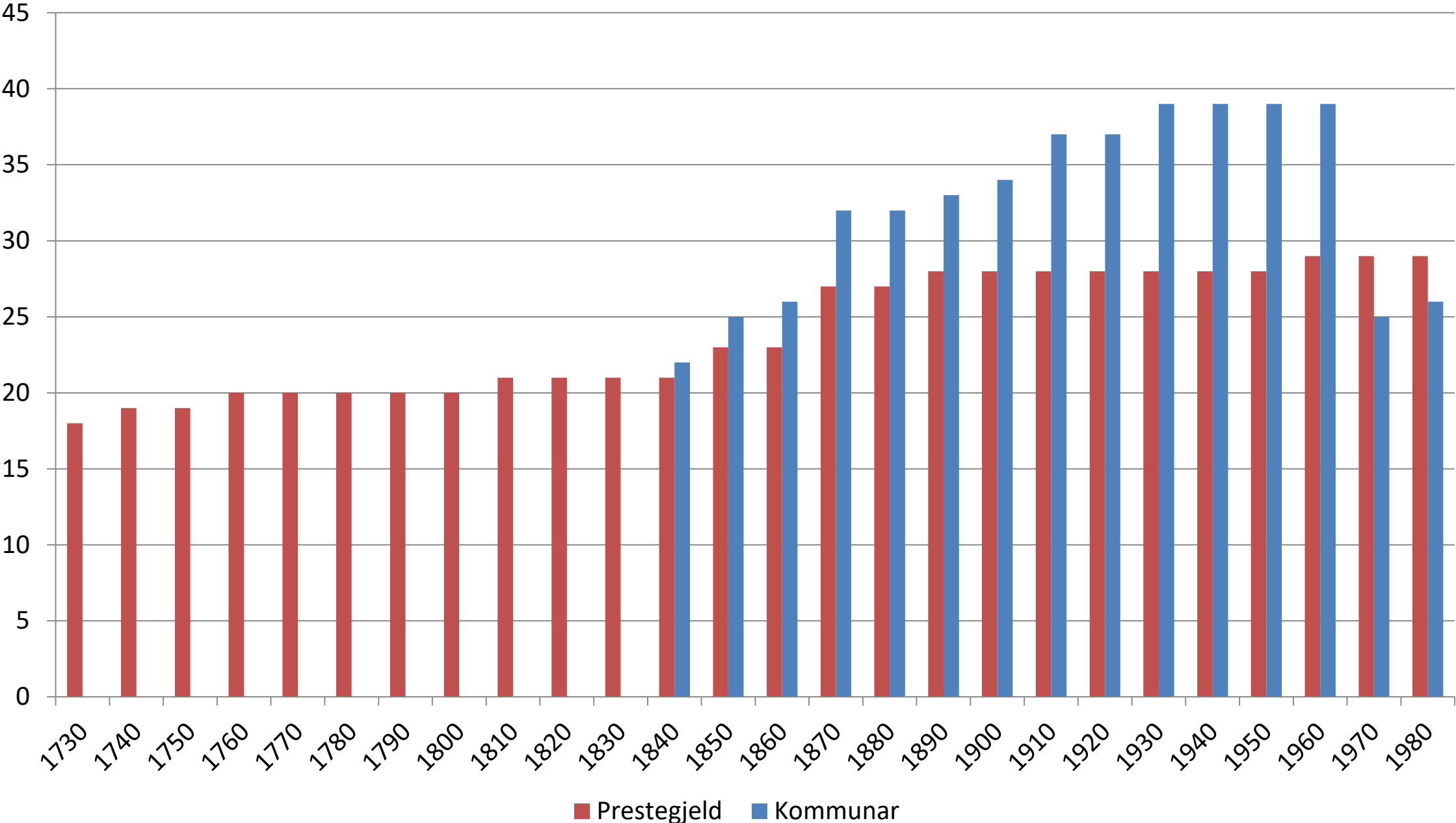
Fra Fosledal:

4. Oddfinn Joris. Grov,
m/paranann Kåre Oregard
5. Lasse Helted. Litzvoll,
m/paranann Lars L. Fåberg
6. Lasse Helted. Litzvoll,
m/paranann Lars L. Fåberg

Fra Kistei:

7. Oddfinn Anders Bjørk, ~~18~~
m/paranann Anders Olsen
8. Lasse Helted,
m/paranann Lars Flathun
9. Lasse Helted,
m/paranann F. Helted Fjellnesen.

Prestegjeld og kommunar i Sogn og Fjordane 1720-1980

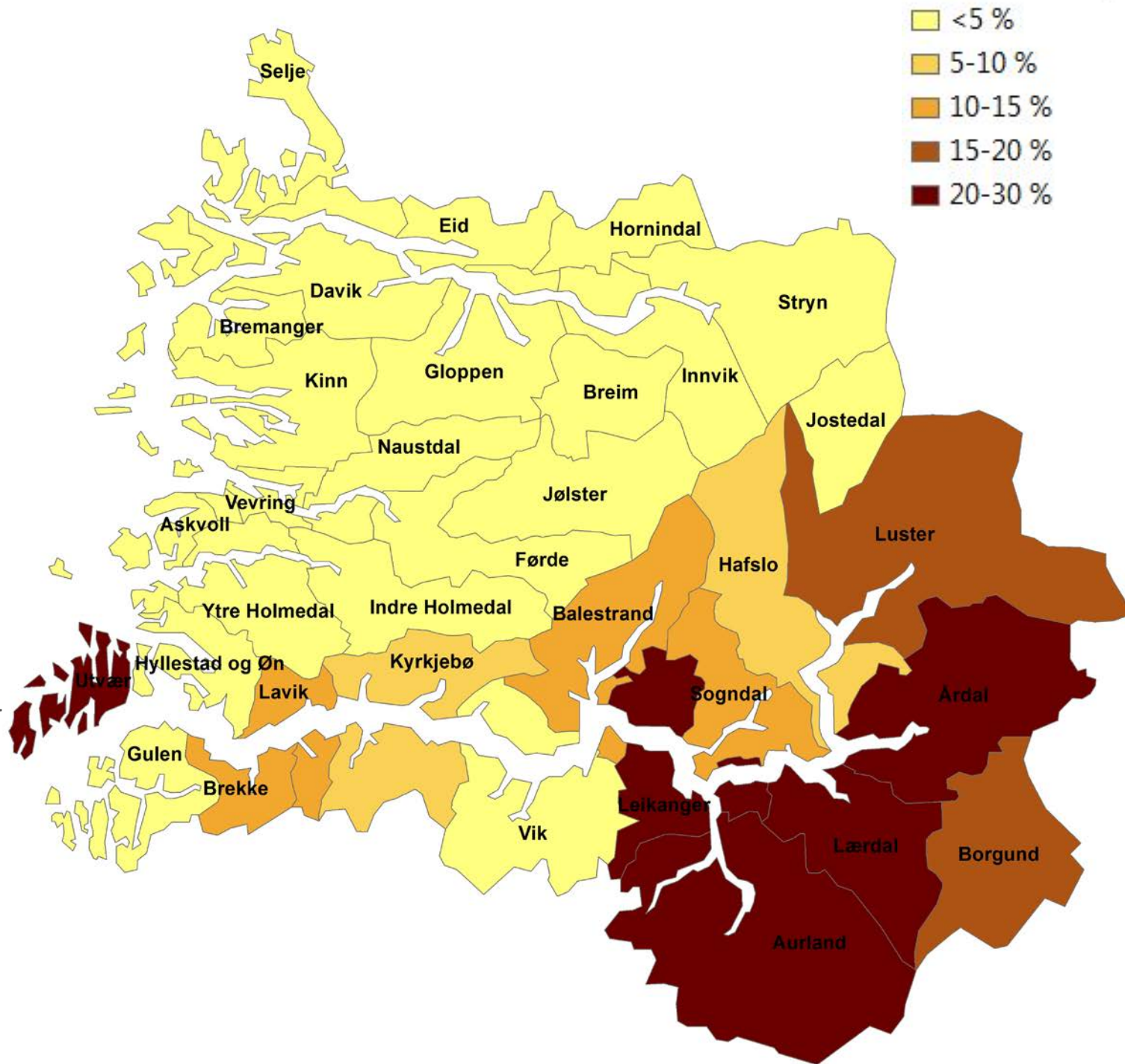

Husmenn i prosent av gardbrukarar 1723

E-post frå Anders Timberlid:

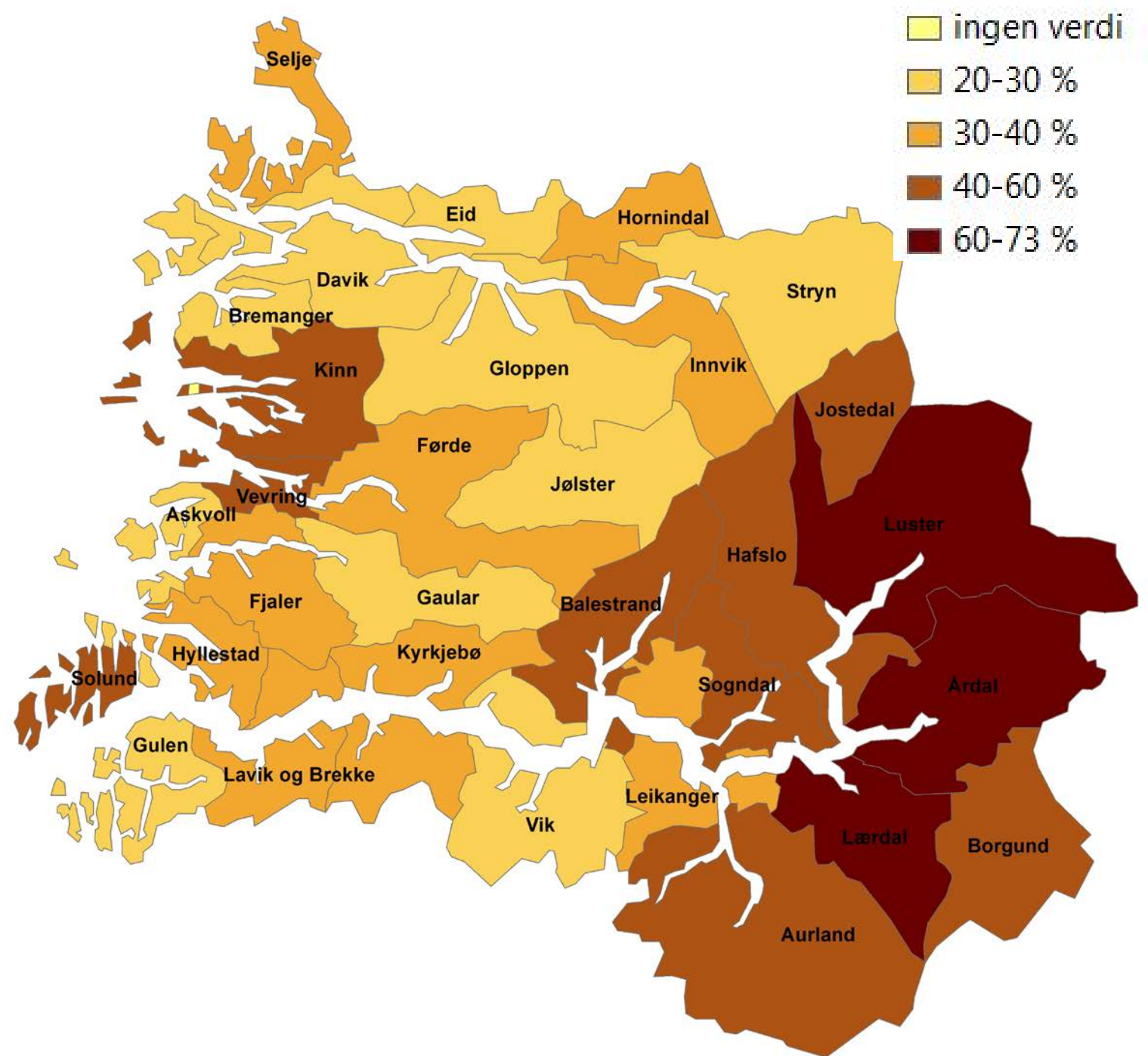
Eg har fått plassert mykje inn i reknearket ut frå opplysningar eg har på soknenivå. Dessutan har eg gått på gardsnamna for Nærøy skipreide for å sila frå Oppheim og Gulen for å få med dei frå Nord-Hordaland. Dessutan står Lavik att for å kunna få Brekke og Lavik kvar for seg. Heller ikkje har eg fått styr på Kvamsøy med 99 brukarar og 22 plassar. Eg skal sjå nærare på namn både for Lavik og Kvamsøy. Eg trur heller ikkje Hyllestad er ok. Du kan no ta ein kik på det så får me talast.

Talgrunnlag: matrikkelførearbeidet 1723, kommuneinndelinga 1905

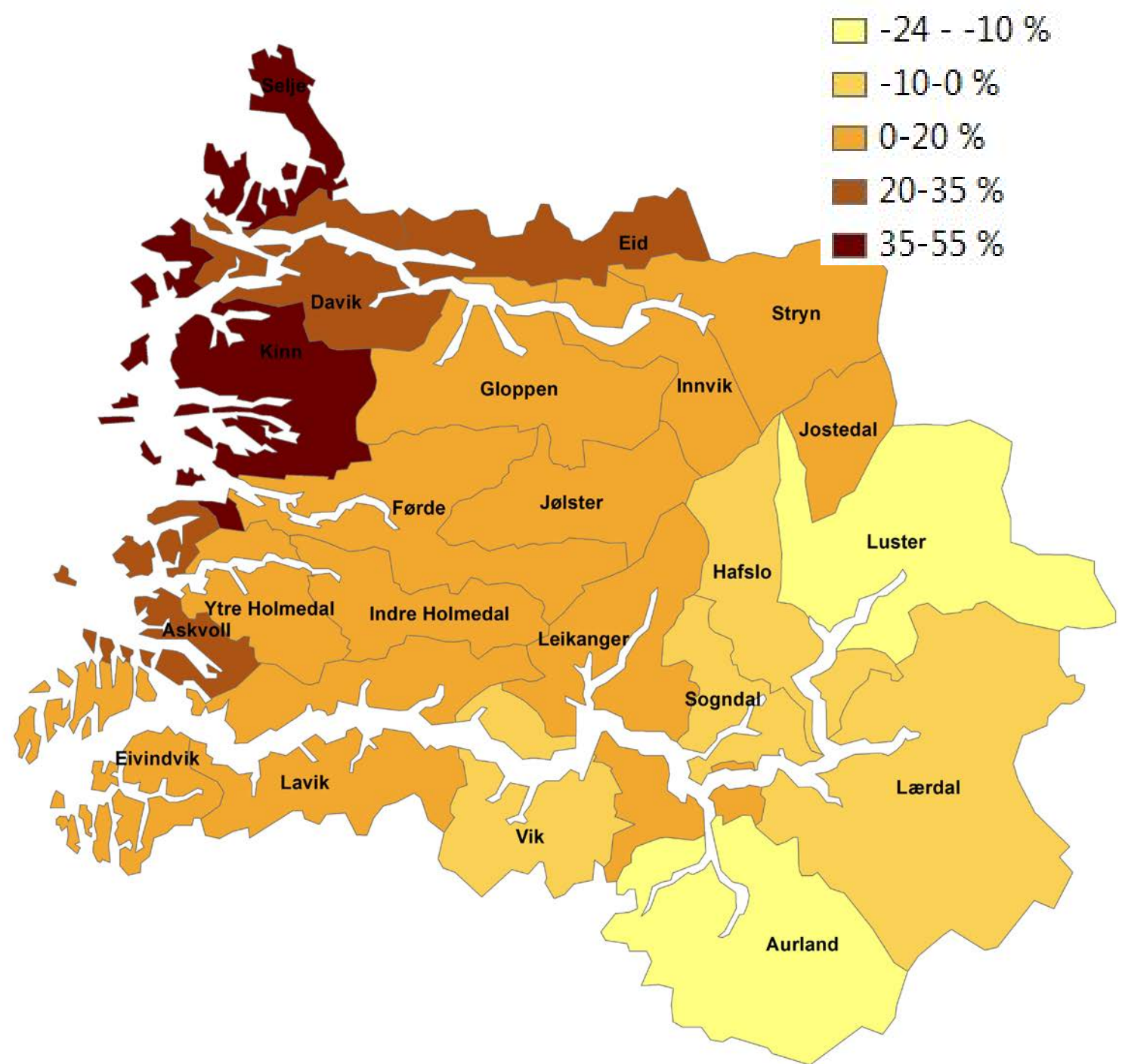
Husmenn i prosent av gardbrukarar 1876

Talgrunnlag: Folketeljinga 1876

Endring i folkemengd 1845–1876

Talgrunnlag: Folketeljingane
Kart: kommuneinndelinga 1845

Kvar er protokollen?

- › Arkivinstitusjon?
- › Arkiv?
- › Katalogisering

Mo'de
5 januar 1904.

Tilstede samtlige medlemmer undtagen ~~Anders~~
~~Anders~~, L. Sköler og ordföreren. Lærerne var bilsagt at
møde samtlige frammødt. — Ordföreren indtog sin
plads, da sag nr. 3 var protokollert.

1. Sag nr. 1. Den i møde 17 november 1903 opbevarede
Komiteens forslag til ny skoleplan.

Planen vedtoges enstemmig.

2. Sag nr. 2. Formanden beordredes til at lade
trykke 200 eksemplarer af skoleplanen, som fremtiden
approberes af overbilsynet.

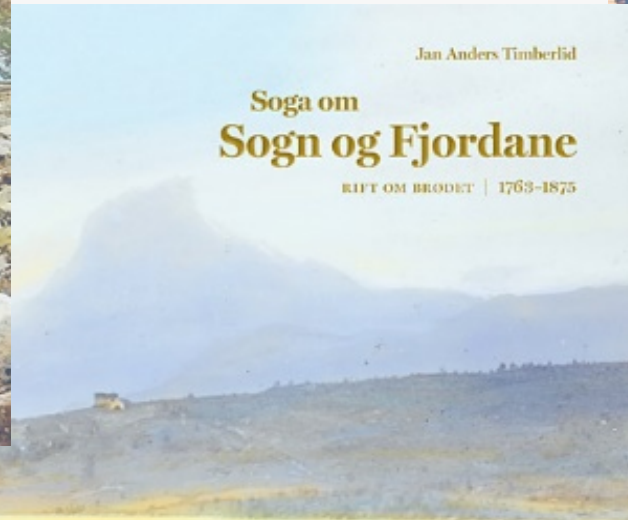
3. Sag nr. 3. Af hensyn til bestemmelsen i Skole-
planens 5te afsnit § 3, sidste halvdel, om hvem den
har at give tilladelse til benyttelse af skolelokalerne
indenfor skolens grænser medes man om følgende be-
slutning:

den tilladelse herved gives:

Da departementet har indtalt at skolestyrets indtækt
først man indtækt, inden herved gives tilladelse skolelo-

Underskrift
den 5/1/04
hovedordfö-
rer

Kommunar, fylke, kultur og identitet

Samanslåinga Luster–Hafslo–Jostedal

- › I hundretal av år låg herada i Indre Sogn såleis, spreidde, avskilde for seg. Dette sette varande merke i folkekarakteren, soleis at sjølv i dag – etter at vegen har brote seg fram og bunde herada saman, så har vi ein ulik måte å vera på, til og med ulik taledialekt.

- › Fråsegn frå Luster kommune 1.6.1957 (Luster kommune, Fylkesarkivet)

- › Ein lyt difor gjeva akt på kulturtradisjonar og historiske forhold, ikkje berre på geografiske, økonomiske og administrative. Ein vil ikkje heilt eller delvis kunne partera ein kommune utan at det får skadeverknader.

- › Fråsegn frå Hafslo heradsstyre 26.9.1952 (Hafslo kommune, Fylkesarkivet)

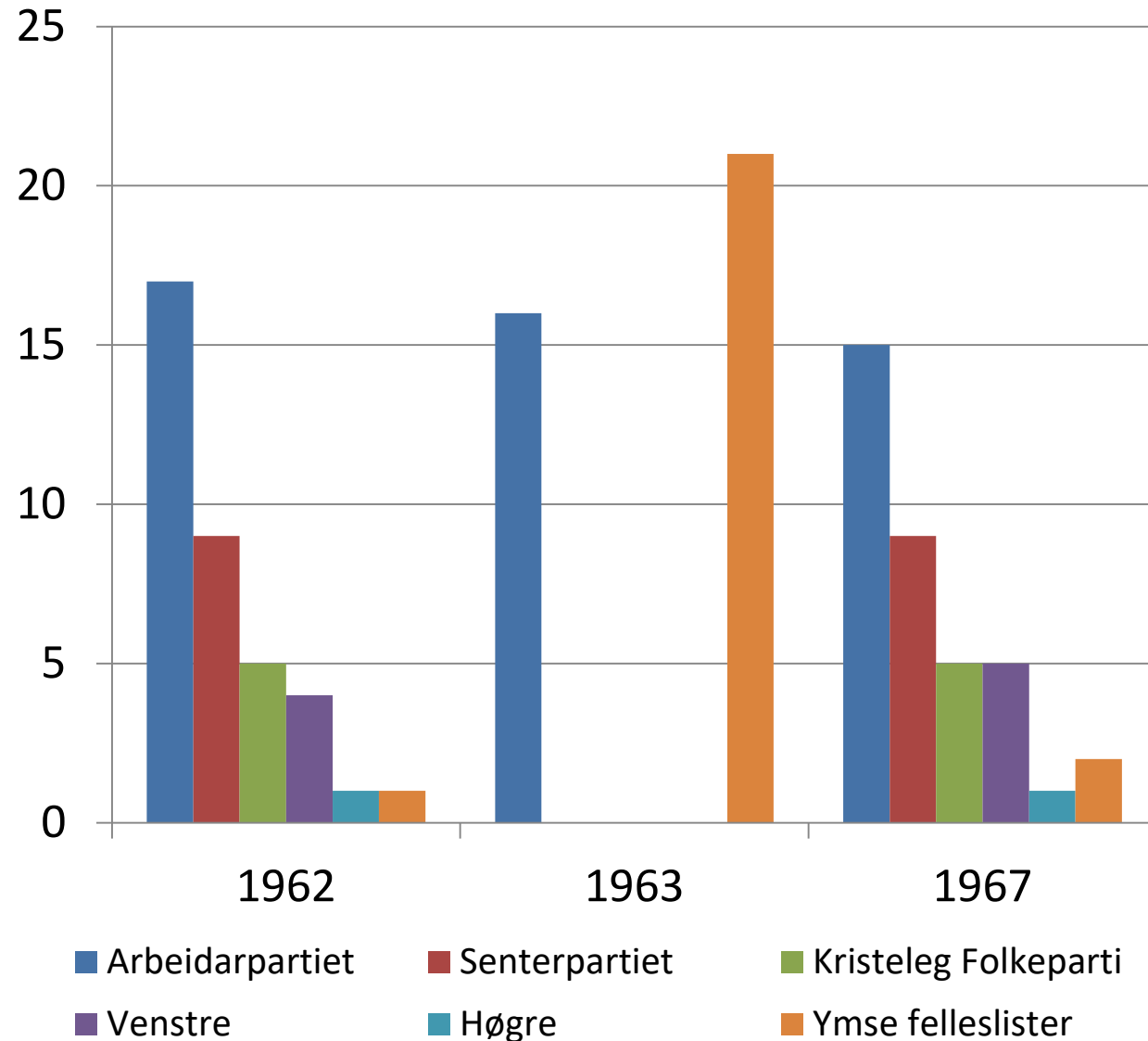
- › Det har ikkje alltid vore greidt å bu i Jostedal, og berre dei «innfødde» kunde livberga seg under slike livstilhøve. (...) skal ein etter alt strevet og all liding hengast som hale på eit større herad, då vil vonløysa siga myrk inn over dei fleste som har heimstaden sin her.

- › Brev frå Jostedal kommune 17.11.1953 til Schei-komiteen (Kommuneinndelingskomiteens arkiv, Riksarkivet)

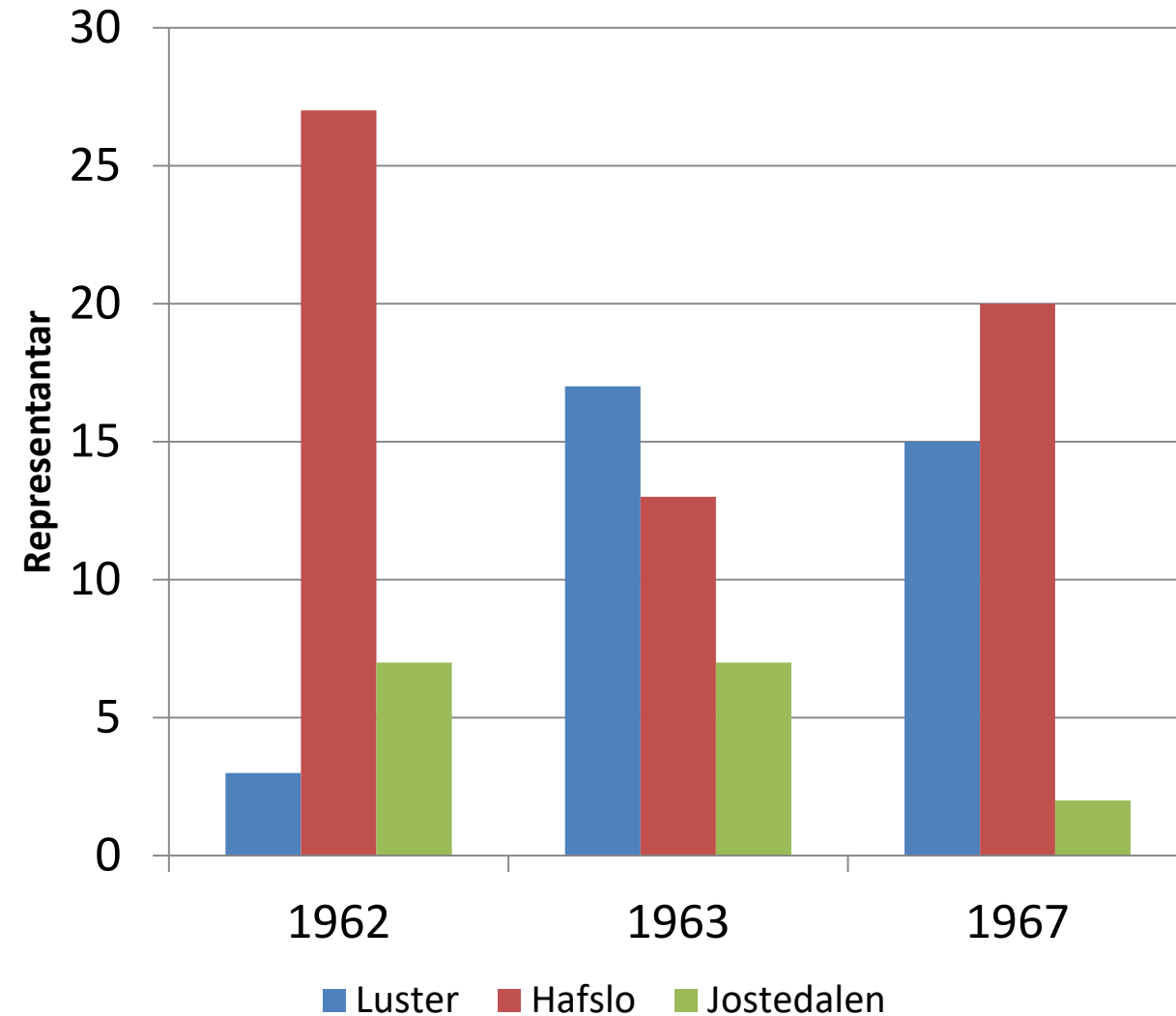
Frå Hege Roll-Hansen og Oddmund L. Hoel. (2016). «Kommunesamanslåinga i 1963». *Luster. Lokalhistorisk årbok* (nr. 7), s. 67–84.

Kommunevala i Luster 1962, 1963 og 1967

Partifordeling

Geografisk fordeling

Nasjonalisme som vikarierende motiv

I politikk er det noe som sies og noe som ikke blir sagt. Bak dette skille ligger en beregning, som det er en historikers yrke å finne ut av.

En politisk handling springer ut av en rekke motiver. Spesielt når mange går sammen om noe i politikken, er motivene ofte mangfoldige. Noen er av en slik art at de gjerne bæres til skue, som en medalje på brystet. Andre motiver er vanskelig å vedkjenne seg, vanskelig endog å innrømme for

Fylkestingsforhandlingane 1908, s. 61

Grunden til, at herredsstyret som det ene rigtige fandt at burde foreslaa deling i 3 herreder, er:

1. Befolkningen i Nordre og Søndre Vaagsø sogne har i flere henseender høist forskjelligartede interesser. I Nordre Vaagsø er gaardsdriften den hovedsagelige næringskilde, medens fiskeriet derimod i Søndre Vaagsø er den væsentlige. Med den raske udvikling, fiskeribedriften de senere aar har taget i Søndre Vaagsø, specielt Skramsbygden, følger selvsagt, at der fra andre distrikter og delvis byer tilflytter en hel del folk med ganske andre opfatninger og livssyn med deraf følgende krav, end som vil stilles af gaardbrugerklassen i Nordre Vaagsø.

Arkivsektoren – kommunearkivarane si rolle

- › Reforma i Arkivverket – stor uro
 - › Tilgjenge?
 - › Kompetanse?
 - › Betaling?
- › Digitalisering
- › Kommunearkiva som portal og fyrsteline

BERGENS TIDENDE TIRSDAG 8. DESEMBER 2015

KULTURDEBATT // Som historikarar og arkivbrukarar er det med stor uro me opplever Riksarkivaren sitt forslag til omstilling i Arkivverket.

Arkivreform trugar historieforskinga

ARKIVVERKET

SVEIN IVAR ANGELL, ASTRI ANDRESEN, KJERSTI G. BERG, DUNJA BLAZEVIC, CECILIE BOGE, BENTE BRATHETLAND, MARTIN BYRKJELAND, GUNNAR ELLINGSEN, YNGVE FLO, KJELL FOSSEN, ÅSMUND BORGEN GJERDE, SVEN-ERIK GRIEG-SMITH, KNUT GROVE, TORE GRØNLIE, MORTEN HAMMERBORG, ELDBJØRG HAUG, CHRISTHARD HOFFMANN, ODDMUND L. HOEL, EDGAR HOVLAND, INGER ELISABETH HAAVET, KARL EGIL JOHANSEN, RUNAR JORDÅEN, TERJE BREIGUTU MOSENG, JOHN RAGNAR MYKING, INGVAR BRANDVIK MÆHLE, ANNE-HILDE NAGEL, YNGVE NILSEN, JAN OLDERVOLL, HEGE ROLL-HANSEN, SISSEL ROSLAND, TEEMU RYYMIN, HARM SCHRÖTER, THOMAS SLETTEBØ, ARNE SOLLI, ULRIKE SPRING, ÅRSTEIN SVIHUS, ANDERS TIMBERLID, FRODE ULVUND, BJØRNAR MORTENSEN VIK, MAGNUS VOLLSET, EYVIND URKEDAL YORK, GUNNAR YTTRI, HANNE ØSTHUS OG HANS-JAKOB ÅGOTNES.

Historikarar ved Universitetet i Bergen, Høgskolen i Bergen, Høgskulen i Sogn og Fjordane, Uni Research

andre statsarkiva, Norsk helsearkiv og Samisk arkiv bli lagd ned som sjølvstendig eining. Dessutan er det foreslått å innføra betalingstenester for brukarane av arkivet.

Riksarkivaren forsøkte å føra prosessen i lukka rom som hastesak, og utan at brukarar, faglege miljø eller andre fekk innsyn eller vart høyrde, for å setje endringa i verk alt frå 1. januar. Etter alarm innanfrå arkivet er saka no sett på kartet i Familie- og kulturkomiteen på Stortinget, og iverksetjinga er utsett. Omstillinga er sær problematisk, både fagleg og demokratisk.

SOM HISTORIKARAR er me uroa over at den frie forkinga vert truga. Innføring av betalingstenester vil gjera arkivmateriale vanskelegare tilgjengeleg, med fare for at viktige historiefaglege forskingsprosjekt

haldet i arkiva, som forstår kontekst, kjeldematerialet, og som kan gi o og utfyllande svar og rettleiing i a

STATSARKIVET I BERGEN har sida åra hatt eit godt samarbeid med historikarmiljøa ved andre forskings- og utdanningsinstitusjonar i regionen. Resultatet var mellom anna utviklinga av Digitalarkivet, som no er eit formidabelt flaggskip for Arkivverket. Slike samarbeidsprosjekt vert vanskelege å gjennomføra når regionale arkivarar lenger har ei sjølvstendig leining.

Som borgarar er me uroa over at demokratiet som omstillinga trugar. Det demokratiske underlaget for prosessen er i seg sjølv urovekkjande. Innhaldet i Riksarkivaren sitt forsterkar uroa. Når kjeldematerialet

